

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide

Številka: 102-01/16-4/
Ljubljana, 24. 11. 2016

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je, na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14 in 26/15) in drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F), oblikovala naslednje

Mnenje

k Peticiji za izenačitev višine nadomestila plače med začasno zadržanostjo od dela zaradi darovanja krvotvornih matičnih celic in prostovoljnega darovanja krvi

Komisija za socialno varstvo, delo, zdravstvo in invalide je na 62. seji 22. 11. 2016 obravnavala Peticijo za izenačitev višine nadomestila plače med začasno zadržanostjo od dela zaradi darovanja krvotvornih matičnih celic in prostovoljnega darovanja krvi, ki ga je Državnemu svetu v vednost poslalo Društvo bolnikov s krvnimi boleznimi Slovenije.

Komisija peticijo podpira in napoveduje vložitev predloga zakona po skrajšanem postopku, s katerim se bo darovalcem živih tkiv in organov ponovno zagotovilo nadomestilo med začasno zadržanostjo od dela v višini 100 % osnove zaradi presaditve živega tkiva v korist druge osebe in posledic dajanja krvi.

Komisija je bila seznanjena, da je do sprejema Zakona za uravnoteženje javnih financ (Uradni list RS, št. 40/12; v nadaljevanju: ZUJF) maja 2012 darovalcem krvotvornih matičnih celic na podlagi 31. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 9/92, 13/93, 9/96, 29/98, 77/98 - odl. US, 6/99, 56/99 - ZVZD, 99/01, 42/02 - ZDR, 60/02, 126/03, 62/05 - odl. US, 76/05, 100/05 - odl. US, 38/06, 114/06 - ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 - ZUPJS, 40/11 - ZUPJS-A in 87/11; v nadaljevanju: ZZVZZ) pripadalo nadomestilo med začasno zadržanostjo od dela v višini 100 % osnove v primeru zadržanosti od dela zaradi poklicne bolezni, poškodbe pri delu, presaditve živega tkiva in organov v korist druge osebe, posledic dajanja krvi ter izolacije, ki jo odredi zdravnik. Po sprejemu ZUJF pa se je slednje znižalo na 90 % osnove, razen v primeru zadržanosti od dela zaradi poklicne bolezni in poškodbe pri delu.

Po drugi strani pa ima na podlagi drugega odstavka 167. člena Zakona o delovnih razmerjih (Uradni list RS, št. 21/13, 78/13, 47/15 - ZZSDT, 33/16 - PZ-F, 52/16) delavec pravico do odsotnosti z dela zaradi darovanja krvi na dan, ko prostovoljno daruje kri. V tem primeru izplača delodajalec nadomestilo plače delavcu v breme zdravstvenega zavarovanja.

Ugotovljena neenakost med prostovoljnimi darovalci krvi in darovalci krvotvornih matičnih celic z vidika zagotovljenih nadomestil za začasno zadržanost od dela je po mnenju komisije neutemeljena, še zlasti zato, ker je v osnovi darovanje krvotvornih matičnih celic bistveno bolj zahtevno kot običajno darovanje krvi (več laboratorijskih in zdravniških pregledov; dodatni neželeni učinki zaradi vbrizgavanja rastnega faktorja filgrastima; poseben postopek

stimuliranja prenosa matičnih celic iz kostnega mozga v kri; v nekaterih primerih se matične celice pridobi tudi direktno iz kostnega mozga, kar predstavlja že večji kirurški poseg; odvzem traja okrog 4 ure; po enem letu pregled pri hematologu itd.). Prav tako je sam postopek bolj invaziven in dolgotrajnejši.

Komisija je bila seznanjena tudi s stališčem Zavoda Republike Slovenije za transfuzijsko medicino oziroma registra Slovenija Donor, ki deluje v njegovem okviru, ki prav tako meni, da takšna obravnava darovalcev lahko ogrozi transplantacijski program. Tako Društvo bolnikov s krvnimi boleznimi Slovenije kot Zavod Republike Slovenije za transfuzijsko medicino namreč ugotavljata, da se že pojavljajo primeri, ko skladni darovalci pod trenutnimi pogoji niso več pripravljeni darovati krvotvornih matičnih celic. Slednje vodi v zaplete z iskanjem primernih darovalcev (v skrajnem primeru jih je treba iskati tudi v tujini, kar je dražje), v najslabšem primeru do popolne izgube možnosti ozdravitve za obolelega.

Po ocenah Društva bolnikov s krvnimi boleznimi Slovenije in Zavoda Republike Slovenije za transfuzijsko medicino bi finančne posledice v primeru povrnitve nekoč že veljavne višine nadomestila za začasno zadržanost od dela za darovalce krvotvornih matičnih celic v višini 100 % osnove, znašale približno 500 evrov na leto. Letno namreč opravijo povprečno 30 do 40 odvzemov krvotvornih matičnih celic, pri čemer vsak darovalec v povprečju izostane od dela 1 do 2 dneva.

Komisija je bila ob tem dodatno seznanjena, da so v enakem položaju kot darovalci krvotvornih matičnih celic tudi darovalci organov za sorodnike, ki torej prav tako prejmejo nadomestilo zgolj v višini 90 % osnove. Posledično Zavod Republike Slovenije za transfuzijsko medicino predlaga, da se obstoječo zakonodajo popravi tako, da se bo nadomestilo v višini 100 % osnove zagotovilo vsem darovalcem živih tkiv in organov.

Komisija ugotavlja, da Ministrstvo za zdravje vsebino peticije sicer podpira, a napoveduje ureditev problematike šele v okviru pričakovanega novega ZZVZZ, ki je v pripravi. Glede na to, da še ni znano, kdaj bo novi ZZVZZ vložen v zakonodajno proceduro in da to lahko traja še nekaj časa, se je komisija z vidika takojšnje zaščite bolnikov, ki so odvisni od darovalcev, odločila prevzeti zakonodajno iniciativo v zvezi z omenjeno problematiko (na podlagi spremembe ZZVZZ oziroma ZUJF).

Komisija predlaga, da Državni svet zakonodajno iniciativo obravnava na seji januarja 2017 in da se jo v zakonodajni postopek vloži po skrajšanem postopku.

Mag. Nuša Zupanec, l.r.
sekretarka komisije

Mag. Peter Požun, l.r.
predsednik komisije

V vednost:

- Vlada Republike Slovenije
- Ministrstvo za zdravje
- Odbor Državnega zbora za zdravstvo
- Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
- Društvo bolnikov s krvnimi boleznimi Slovenije
- Zavod Republike Slovenije za transfuzijsko medicino